

Schaap, Willem

Wormerveer 1892 - Wormerveer 30 juli 1944

Willem Schaap uit Wormerveer werd op 30 juli 1944 in zijn woonplaats neergeschoten tijdens een vuurgevecht tussen leden van de Raad van Verzet en de Duitsers. Een reconstructie met dank aan Erik Schaap:

Naarmate Hitlers oorlog slechter verliep werd de jacht op mannen voor de Arbeitseinsatz grimmiger. Degenen die in handen vielen van de bezetter gingen in eerste instantie naar een strafkamp in Amsterdam, waar hen nogal eens een weinig zachtzinnige behandeling ten deel viel. De meeste mannen deden dan ook hun uiterste best om onder te duiken of valse papieren te regelen die een niet voor uitzending geschikte ziekte of leeftijd vermeldden. De Raad van Verzet vernam op 30 juli 1944 dat er in Wormerveer een razzia gaande was. Jan Brasser: 'In de loop van die zondag werden we gewaarschuwd. Twee jongens uit Assendelft en ik.' Eigenlijk zou Joop Jongh er ook bij zijn, maar die was op de afgesproken dag niet thuis.

De drie, naast Brasser ook Teun Jonker en Mijndert van der Horst, gingen per fiets en stevig bewapend op de geüniformeerde bewakers en hun gevangenen af. De laatste groep betrof jonge mannen die net van het voetbalveld kwamen. Ze waren eerst meegenomen naar het politiebureau en werden inmiddels verder vervoerd. Van der Horst: 'De jongens werden door vier bandieten overgebracht van het politiebureau naar de marechausseekazerne aan het eind van de Wandelweg.' Brasser: 'We kwamen bij het politiebureau en daar stonden wat vrouwen en meisjes en een enkele volwassen man. Die zei: "Waar komen jullie voor?" Ik zei: "We hebben gehoord dat er jongens opgepakt zijn." "Ja, dat klopt", zei ie. "Daar gaan ze!"'

Het was rond 19.00 uur, maar nog lang niet donker. De drie RVV'ers hadden dus goed zicht op de groep arrestanten toen die over de Wormerveerse Wandelweg reden. De verzetsstrijders fietsten hen achterna. Over het aantal gevangenen lopen de meningen overigens uiteen. In een naoorlogs BS-rapport wordt gesproken over zestien arrestanten, Brasser heeft het over 'een stuk of tien jongens', RVV'er Henk de Wit - die de slachtoffers later zou opvangen - over veertien gevangenen, Mijndert van der Horst over zestien. In het politierapport van die dag was sprake van slechts vijf opgepakte mannen.

Hoe dan ook, de gevangenen werden bewaakt door, in de woorden van Brasser, 'twee gelaarsde Herren voor en twee achter'. Brasser zette aan, haalde in en schoot een SD'er, hij heeft het in zijn gebundelde memoires over SS'ers, aan de staart van de groep neer. Hij wist ook één van de op kop rijdende bewakers te raken. Beide mannen vielen op de grond. Brasser: 'Ik richtte meteen op de rechts voor rijdende, zo half draaiend op de fiets. Maar die vent remde, want die had natuurlijk de schoten gehoord en toen kon ik niet schieten. Er waren van die gearresteerde jongens die tussen hem en mij in kwamen. Alles stopte en viel over de straat.'

Tijdens de ontstane schotenwisseling en in de daarop volgende chaotische situatie werden er ook onschuldigen geraakt. Los arbeider Gerardus Hendricus (Gerrit) van Heijningen (27) slaakte een gil en stortte neer. Hij, ook actief in de RVV en toevallig in Wormerveer toen hij werd aangehouden, was dodelijk getroffen. Ook de 51 jaar oude Wormerveerder **Willem Schaap**, wiens zoon Bertus tot de arrestanten behoorde, stierf ter plekke. Hij was op de Wandelweg om Bertus te voorzien van wat persoonlijke documenten. De derde dode was een van de SD'ers. Zijn naam is onbekend. Uit het politierapport van 30 juli 1944: '19.15. Verzoekt de opp. luitnt. van Politie te Wormerveer assistentie van een ziekenauto, daar een konvooi arrestanten (5 man) onder geleide van twee politieambtenaren A.C.D. was overvallen op weg naar Zaandam, waarbij enige doden en gewonden waren gevallen.'

Henk de Wit, die op deze avond ter hoogte van Plein 13 vanuit de bosjes meedeed aan het vuurgevecht: 'We hebben net zo lang geschoten tot die jongens gevluht waren.' Mijndert van der Horst: 'Na deze geslaagde aanval heeft er nimmer meer een razzia te Wormerveer plaatsgevonden, hetgeen een geweldige opluchting onder de bevolking teweegbracht en een grote sympathie voor de verzetsbeweging.' De bevrijde gevangenen doken onder en ontsnapten zodoende aan de arbeidsinzet.

Bron: [Mei tot mei](#)

[tweede wereldoorlog](#)

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=schaap_willem

Last update: **2018/03/19 08:51**

